

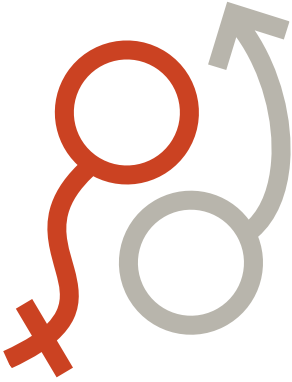

Avrupa Birliği tarafından
finanse edilmektedir

CultureCIVIC
Kültür Sanat
Destek Programı

TERSİNE ÇEVİRİ

KASIM 2023 - NİSAN 2024

ODEON PERGAMON KÜLTÜR SANAT ALANI

BERGAMA, İZMİR

Ne zaman tümüyle erkeklerden oluşan panelistlerin genellikle kadınlardan oluşan bir izleyiciye konuştuğunu görsem, gerçek eşitliğin sağlanması konusunda daha çok yolumuz olduğunu fark ediyorum.

Linda Nochlin

**TERSİNE
ÇEVİR**

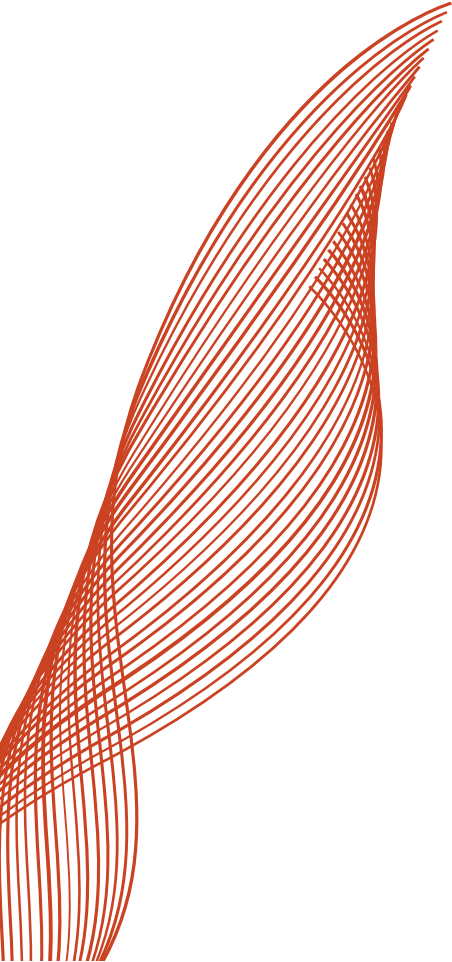
— *Proje Hakkında*

“TERSİNE ÇEVİR” projesi, cinsiyet farklılıklarından kaynaklanan ve eşitsiz güç ilişkisine yol açan yapıların nasıl değiştirileceğini tartışan toplumsal cinsiyet eşitliği atölyeleri ile seminerler, sunumlar, tiyatro oyunları, sergi ve sanatçı konuşmalarıyla farklı disiplinlerde etkinlikleri bir araya getiriyor. Erkek şiddetiyle ve eril bir dille yürütülen patriyarkanın hayatımızın her alanında yeniden üretilmesine karşı değişim umudunu yeşertiyor.

Tersine Çevir, bir Avrupa Birliği projesi olan CultureCIVIC: Yapısal Destek Programı tarafından finanse ediliyor.

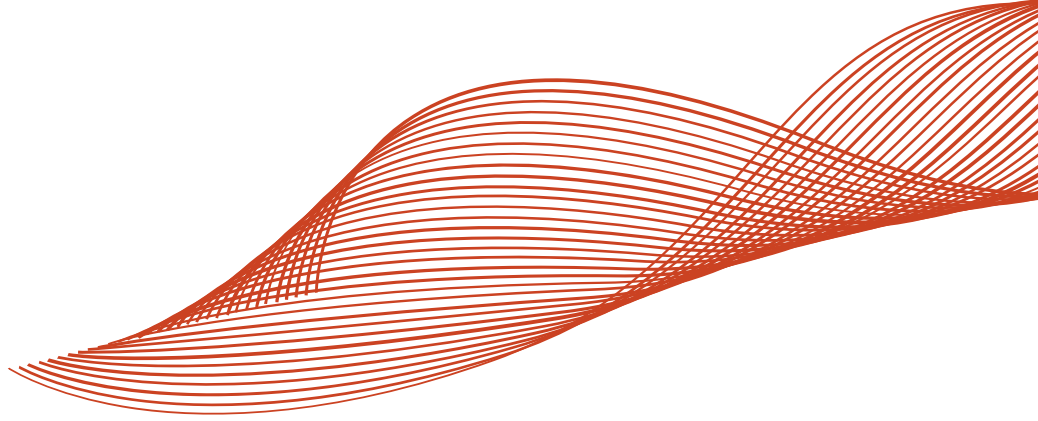
- Proje, kasım ayından nisan ayına kadar her ay gerçekleşecek etkinliklerle eşitsizliği temellendiren ve toplumsal bir uzlaşma haline gelen algıları tersine çevirmek için farkındalık yaratmayı,
- Öğrenilmiş ve içselleştirilmiş kodlarımızı değiştirerek farklı bir bakış açısıyla dünyaya bakabilmenin mümkün olduğunu gösteren etkinliklerle bir diyalog ortamı oluşturmayı,
- Toplumsal cinsiyet eşitliğini günlük hayatımızdaki eril tahakkümün gerçekleştiği farklı alanlarda kültür sanat etkinlikleri aracılığıyla tartışarak politik, kültürel ve toplumsal önemini vurgulamayı hedefliyor.

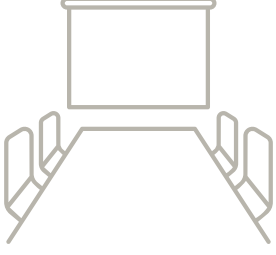

Şiddetin bir ırkı, sınıfı, dini ya da milliyeti yok, ama şiddetin bir cinsiyeti var.

Rebecca Solnit

SEMİNER

ERKEKLER, ERKEKLİK VE ŞİDDET

MURAT GÖÇ BİLGİN

Erkeklik inşası, şiddetin birçok fiziksel formu ile iç içe geçmiştir. Erkek olma süreci, fiziksel şiddetten ekonomik ve sözlü şiddete kadar farklı formlarda şiddetin hem faili hem de nesnesi olma sürecidir. Erkekler çocukluktan yetişkinliğe kadar çeşitli aşamalarda şiddeti normalleştirir, yaygınlaştırır ve ussallaştırırlar. Bu sebeple, erkekler için şiddet bir varolma biçimidir; kendilerini ifade etmeyi ve başkaları ile ilişki kurmayı şiddet yolu ile öğrenirler.

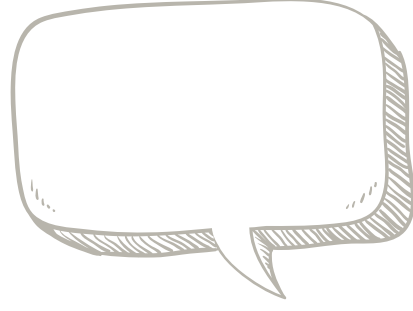
Şiddet sarmalında kendi benliklerini yitiren erkekler, kendilerini bulmak ve kendi varlıklarını anlamlı kılmak için daha çok şiddete başvururlar; şiddet hem erkeklerin varoluş enerjisini aldıkları güç hem de onları içten içe tüketen bir düşmandır.

Bu seminer, erkeklik, ataerki ve şiddet ilişkisini farklı yönleri ile tartışmayı amaçlamaktadır.

 25 Kasım Cumartesi saat 16.00
 Odeon Pergamon Kültür Sanat Alanı

SANATÇI KONUŞMALARI

ARALIK

Azadeh Ramezani Tabrizi, 2019, imece/Blackout/Şişli

AZADEH RAMEZANİ TABRİZİ
Sanatçı

Türkiye’de yaşayan İranlı sanatçı Azadeh Ramezani Tabrizi, sanat pratiğini, deneyimlerini ve 2016 yılından başlayan Balconnection projesi tecrübesini anlatacağı konuşmasında “Sürekliliğin Gerekliliğini” sorguluyor.

Azadeh Ramezani Tabrizi (Tahran, 1977)

Tahran Azad Sanat ve Mimarlık Üniversitesi'nden 2004 yılında mezun oldu. İran, Türkiye, A.B.D. ve İsveç'te solo ve karma sergilerde resimler, enstelasyonlar ve videolarıyla katıldı. Ramezani 2016 yılından bu yana kişisel projelerinin yanı sıra, “Autopsy Process” ve “Balconnection” Projelerinin kurucu-yöneticiliği ve küratörlüğünü sürdürmektedir.

📅 24 Aralık Pazar saat 16.00

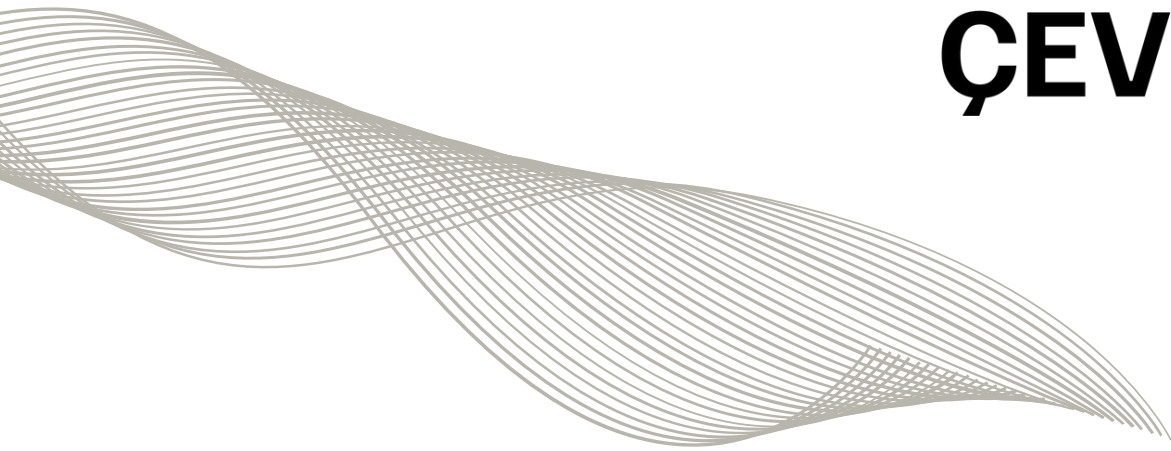
📍 Odeon Pergamon Kültür Sanat Alanı

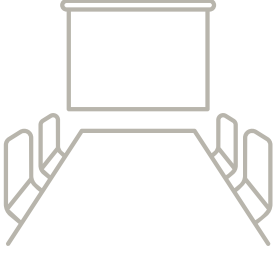
Eşitlikten dem vursalar dahi çoğu erkek bu denli avantaja sahip oldukları bu "doğal" dünya düzenini terk etmek konusunda gönülsüzdür.

Linda Nochlin

**TERS!NE
ÇEV!YA**

SEMİNER

BABALIK ROLÜ VE BABALIK ALGISI

UMUT ASLAN

Toplumsal cinsiyet rolleri açısından aileye bakıldığında, geleneksel cinsiyet rollerine göre davranan erkekler, babalık rollerinde ev işleri, yemek yapma ve çocuk bakımı gibi rollerin sorumluluğunun kadına ait olduğunu düşünürler. Oysa çocuğuyla her yönden ilgilenen bir baba figürünün varlığı, toplumdaki kalıp yargıları ve tabuları kırarak algıların değişmesini ve çocukların

da sosyal ilişkilerinde ve toplumsal gelişiminde eşitlikçi bir bakış açısıyla yetişmesini sağlar. Sosyal çevrenin babalık rollerini ve babalık algısını pekiştiren etkisinin de tartışılacağı seminer, babaya atanan klişeleşmiş kalıp yargıları ve rolleri kırarak eşit ebeveynlik kavramı üzerinden farkındalık yaratmayı amaçlıyor.

23 Aralık Cumartesi saat 16.00

Odeon Pergamon Kültür Sanat Alanı

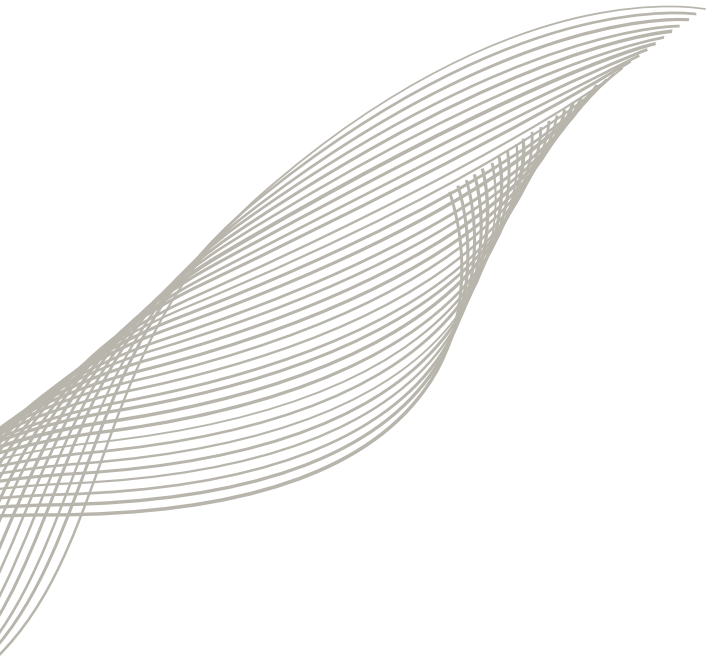

Kendisini cinsiyeti, ırkı veya kökeniyle sınırlı gören biri, daha da sınırlı hale gelecektir.

Carly Fiorina

**TERS!NE
ÇEV!YA**

ATÖLYE

EŞİTLİK
DEDEKTİFLERİ

CEREN SUNTEKİN

Hey Çocuklar,
Bergama, Eşitlik Dedektiflerini Arıyor!

Sizce renklerin cinsiyeti olur mu? Peki pilot deyince neden aklımıza hemen erkekler geliyor? Külkedisinin hayatı neden bir prensin onu seçmesine bağlı? Bu sorular ışığında gelin birer dedektif gibi mahallemizde, ailemizde, okulumuzda eşitlikle ilgili ipuçlarını bulalım. Birlikte eşit yaşamamanın yollarını arıyalım.

Atölyede doğduğumuzda bize verilen cinsiyet için yetişkinlerin, toplumun, kültürün beklentilerine bakacağız. Acaba bu beklentiler, bizim gerçekten haklarımızla yaşamamız için destekleyici mi yoksa

engelleyici mi? Engelleyici olmaması için biz neler yapabiliriz, neleri değiştirebiliriz?

Atölyeye 13 Ocak'ta 2 grupta gerçekleşecek:
9-10 yaş, Saat: 11.00-13.00
11-12 yaş, Saat: 15.00-17.00

Atölyede resim yapacağız, oyun oynayacağız, konuşup tartışacağız, posterler hazırlayacağız. 14 Ocak'ta ürettiklerimizden bir de sergi açacağız.

Başvuru formu ve detayları ocak ayında sosyal medya hesaplarından duyurulacaktır. Atölye 15 kişi ile sınırlıdır. Ücretsiz.

 Etkinlik tarihi: 13 Ocak Cumartesi
 Odeon Pergamon Kültür Sanat Alanı

Atölye için poster çizimi, Ceren Suntekin

— TİYATRO

PARKTA GÜZEL BİR GÜN
Tiyatropolis

Arthur ve Olivia parkta güzel bir gün geçirmek istiyorlar. Bütün gün parkın bankında oturacaklar ama hangi ülkenin, hangi parkının, hangi bankında? Bir de ördekler var tabii...

Politika ile komedinin iç içe geçtiği oyun, günümüz politik kavramlarından olan sınır, vatandaşlık, birey, özgürlük meselelerini tartışma konusu yapıyor.

Yazan: Kieran Lynn

Yöneten: Can Mesur

Oyuncular: Hüseyin Savcı, Ebru Savcı, Can Mesur

Teknik Ekip: Aykan Akçay, İsmail Benli, Sude Sarıboyacı

Oyun Süresi: 60 dk.

Yaş: +13

 Etkinlik tarihi: 27 Ocak Cumartesi - Biletli.

 Odeon Pergamon Kültür Sanat Alanı

Eğer Sindrella eve 12'den önce dönmezse at arabası balkabağına, sürücüsü güvercine ve atları da fareye dönüşür. Bu anlatı bize gece saat 12'den sonra dışarıda kalan kadının cezalandırılışını yeniden hatırlatıyor.

İpek Artun

**TERS!NE
ÇEV!Y**

Fotoğraf: Günseli Baki, 2020

GECEYİ YÜRÜMEK

GÜNSELİ BAKİ

Yürümek ritimdir. Yürümek düşüncelerin ve duyguların yolculuğudur. Yürüyüş, tarih boyunca sanatçıların, yazarların, filozofların ve düşünürlerin yaratıcılık kaynağı olmuştur. Kadınlar ise ancak 19. yüzyılın sonundan itibaren sokaklarda görünür olmaya başlar. Ve bilinmeyene yürümek, Virginia Woolftan, Agnes Varda'ya, Yoko Ono'dan, Rebecca Solnit'e kadar birçok düşünür, yazar ve sanatçı kadının yaratıcı süreçlerinin bir parçasıdır.

- Atölye ocak ve şubat aylarında gerçekleşecek. Atölye sadece kadınların katılımına açıktır. Kontenjan 10 kişiyle sınırlıdır. Ücretsiz.
- Odeon Pergamon Kültür Sanat Alanı

ATÖLYE

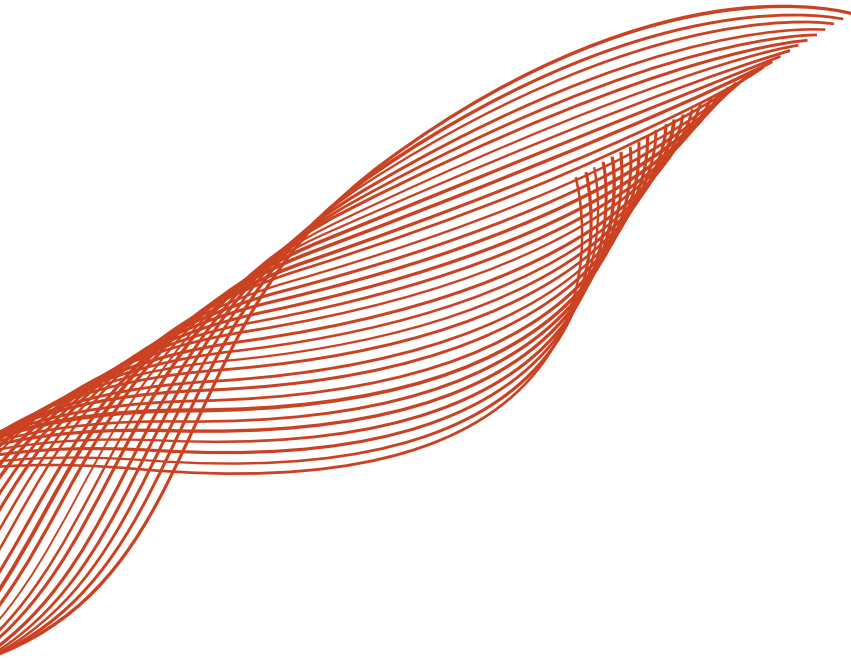
Gece yürümek ise günümüzde kadınlar için hala tedirgin edici bir deneyimdir. Bu atölyede sağaltıcı ve yaratıcı bir deneyim alanı yaratabilmenin olanaklarını birlikte tartışacak; cebimizde şiir, elimizde bir fotoğrafla, geceyi yürüyeceğiz. Atölye süreci boyunca deneyimlerimizi fotoğraf, kolaj, harita, resim, metin ve video gibi farklı disiplinlerde sanatsal anlatılara dönüştürerek 8 Mart'ta bir sergiyle taçlandıracağız.

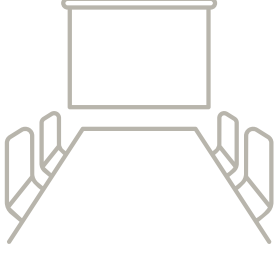
Toplumsal cinsiyet insanın olduğu bir Şey değildir, yaptığı bir Őeydir, 'olmak' değil 'oluŐturmak'tır.

Judith Butler

**TERS!NE
ÇEV!YA**

ATÖLYE

İKİLİ VE SABİT ÇEŞİTLİ VE DEĞİŞKEN NURGÜL ÖZ

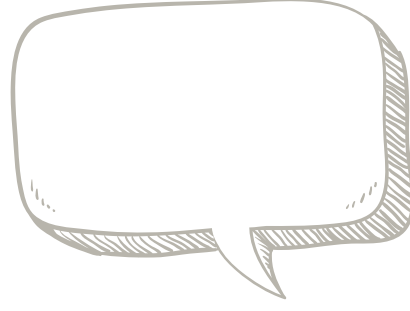
Toplumsal cinsiyet meselesinin yaşantımızda kapladığı alan geniş. Öyle geniş ki, zaman zaman seçim, hareket ve iletişim alanlarımızı daraltıyor. Peki cinsiyet gibi sabit, belirli ve karşıtlıklar üzerine oluşturulmuş bir anlayışın içinde değişkenlik, belirsizlik ve karmaşa için yer açabilir miyiz?

Değişken, belirsiz, karmaşık olanı ne kadar kapsayabiliriz? Pratik yaşamdan örneklerle ilerleyeceğimiz ve bol bol soru soracağımız bu atölyeye, özgünlüğü ve özgürlüğü üzerine düşünmek ve biraz risk almak isteyen herkes davetli.

 28 Ocak Pazar Saat: 15.00
 Odeon Pergamon Kültür Sanat Alanı

SANATÇI KONUŞMALARI

ŞUBAT

Fotoğraf: Ömer Tevfik Erten

ÖMER TEVFİK ERTEN
Görsel sanatçı, küratör

Ömer Tevfik Erten sanatın aktivizm için bir araç olarak kullanılmasının olanaklarını kendi işleri üzerinden ve sanatçının kendini konumlandığı yerden anlatıyor.

Ömer Tevfik Erten (d.1990, Mardin)

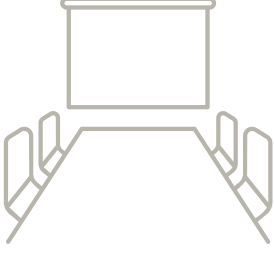
Güvenli alan, queer hafıza, azınlıklar, aktivizm ve otonomi kavramları üzerine çalışan fotoğraf sanatçısı, yönetmen ve küratördür. Erten, sanatın temel hak ve özgürlükleri kazanmada farkındalık adına önemli bir araç olduğuna inanır, sanatın ve sanatçının imkanını sorgular. İstanbul'da yaşıyor ve çalışıyor.

 Etkinlik tarihi 17 Şubat 2024 16.00

 Odeon Pergamon Kültür Sanat Alanı

SEMİNER

EKOFEMİNİST SÖYLEM VE SANATSAL ANLATI

PINAR BOZTEPE MUTLU

Ekofeminizm, ataerkil yapılanmanın sürecinde görmezden gelinen 'Doğa' ve 'Kadın' etkileşiminin ve sömürülerinin tarihsel ve kültürel kökenlerine değinen bir sosyal harekettir. Doğanın ve feminist teorilerin çerçevesinde dünyayı sorgular, disiplinler arası bir ortamda tartışır ve çözümler üretir. Zihni ve yaratıcılığı

harekete geçiren vizyonu dolayısıyla ekofeminist anlatının sanatsal söylem üretme potansiyeline yönelik bir seminer gerçekleştirilecektir.

Ekofeminist Söylem ve Sanatsal Anlatı Semineri Dokuz Eylül Üniversitesi GSF öğretim görevlisi Pinar Boztepe Mutlu ile Şubat ayında yapılacaktır.

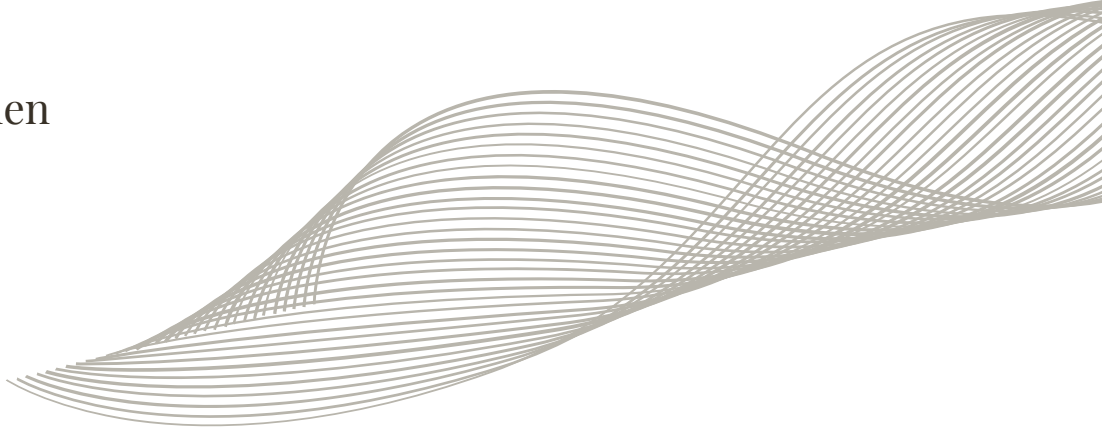
 Etkinlik tarihi 24 Şubat 2024 16.00
 Odeon Pergamon Kültür Sanat Alanı

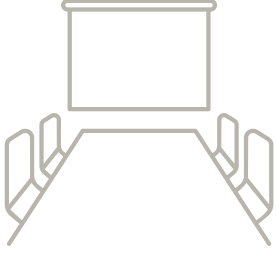

Feminist eleştiri, kadın bedeninin seyirlik bir nesne haline getirilişini dünyanın en doğal durumuymuş gibi sunan bir tarihin cinsiyet ayrımcı bakışını ortaya koymayı amaçlamış ve bunu başarmıştır.

Ahu Antmen

SUNUM

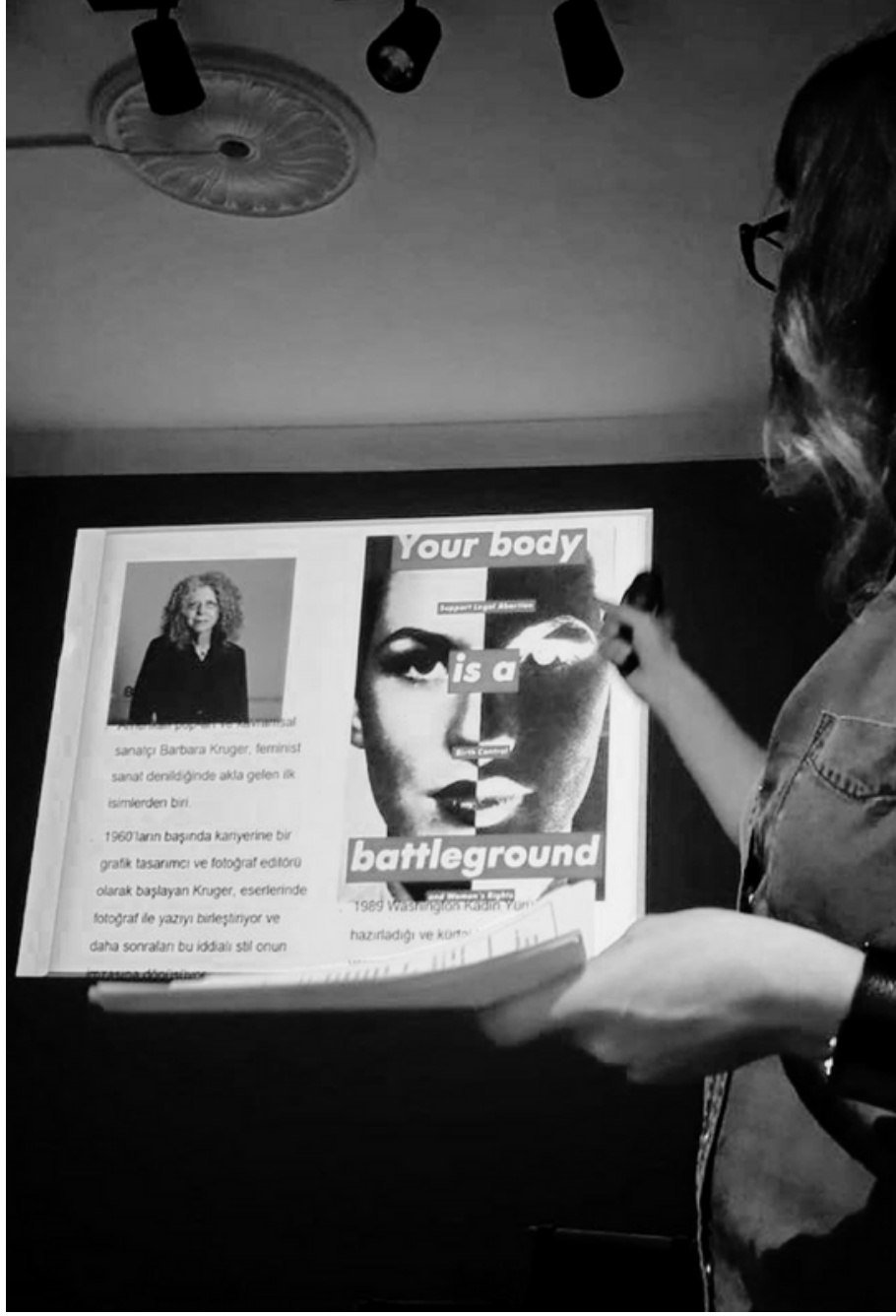

FEMİNİST ELEŞTİRİ VE SANAT

GÜNSELİ BAKI

Feminist sanat, kadın sanatçıların mevcut sanat ortamı içinde kendi varlıklarını göstermek için başlattıkları sanat akımıdır. Bu mücadeleyi destekleyen feminist sanat üretimleri, cinsiyetçiliği, cinsiyetçi sömürüyü ve baskıyı sona erdirmeye çalışan feminist hareketlerden bağımsız olarak ele alınamaz. Günseli Baki, 60'lı yıllarda feminizmin 2. dalgasıyla

başlayan feminist sanat üretimlerini 1. kuşak ve 2. kuşak feminist sanatçıların çalışmalarından örneklerle anlatıyor. Sunum, kadınların erkek egemen sanat dünyasının kalıplarını kırma ve seslerini sanat yoluyla duyurma mücadelesini aktarırken, Türkiye'den görsel sanatlar ve fotoğraf alanında güncel örneklere de yer veriyor.

 Etkinlik tarihi sosyal medya hesaplarından duyurulacaktır.
 Odeon Pergamon Kültür Sanat Alanı

— SERGİ

GECEYİ YÜRÜMEK
8 Mart - 5 Nisan

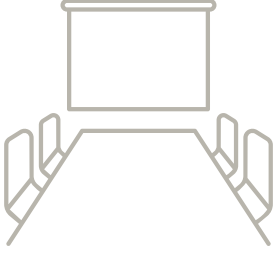
“Yaşam, planlanmış etkinlikler arasında gerçekleşen öngörülmeven olaylardan oluşur ve ona asıl değerini veren de hesapta olmayandır.”

Rebecca Solnit

Bir gün bir gece aniden sokaktan fırlayan bir kedi, çocukken koştuğumuz sokağı; sokak lambasından süzölen yağmur damlası, geçen yıl çıktığımız tatili hatırlatır. Belki de elektrikliçinin yanıp sönen ışıkları, rüzgardan süröklenen çikolata kağıdı gereksiz bir ürperti yaratır. Hesapta olmayan ne çok şey olur. Görünmeyen görünür, kendini hissettirir. Yollar yürödükçe zihnimiz açılır ya da bazen aklımız karışır. Sonra bir hikaye anlatırız geceye dair ve varoluşumuzla bütünleşiriz.

“Geceyi Yürömek” atölyesi katılımcılarının atölye sürecinde ürettiğı çalışmaları sergisi 8 Mart'ta açılıyor.

SUNUM

FEMİNİST TİYATRO

AYSEL YILDIRIM

Kadın hareketi ve feminist tiyatro hem birbirleriyle hem de kendilerini de sarmalayan büyük kamusal alanla diyaloga girerek birbirlerini ve bu sırada kamusal alanı dönüştürmüş, değiştirmiş ve en nihayetinde özgürlükçü bir kamusal alan modelinin kuruluşunda rol almışlardır. II. Dalga Kadın Hareketi hem Batı'da, hem Türkiye'de, çıktığı andan itibaren son derece performatif bir hareket olmuş, eylemleri, yürüyüşleri, kampanyaları, sloganları ile sokakları, kamusal alanı bir "sahneye" çevirmiştir. Batı'daki gibi bu

topraklarda da kadın kadına aktivizm ve sanat yapıp hatta bazen bunu sadece kadınlarla paylaşan çok değerli topluluklar çıkmıştır. Aysel Yıldırım'ın kadınların, tarihin bu özel dönemlerinde nasıl bir özgürlük mücadelesi verdikleri, sanat ve politikayı nasıl iç içe geçirip "başka bir dünyanın mümkün olduğuna dair" inancımızı nasıl yeşerttikleri üzerine yapacağı sunum mart ayında gerçekleşiyor.

Etkinlik tarihi sosyal medya hesaplarından duyurulacaktır.

Odeon Pergamon Kültür Sanat Alanı

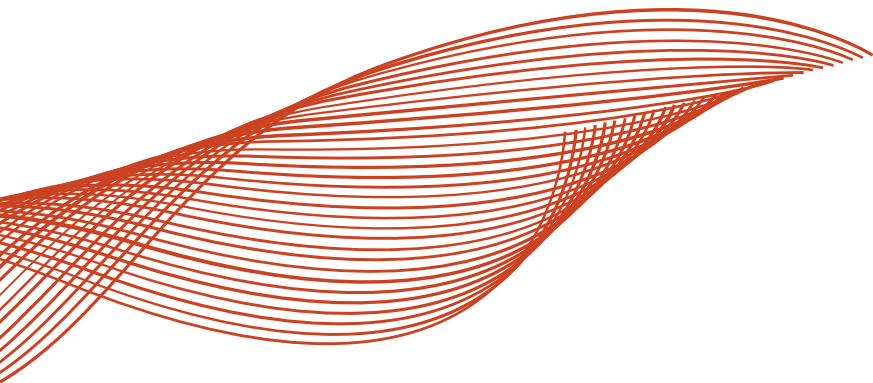

Kadın özgürlüğü nedense, erkeklerin elindeki ayrıcalıkları ve iktidarı sinsice ele geçirmek isteyen bir hareket gibi algılanıyor; sanki bir tarafın kaybetmeye mahkum olduğu, taraflardan sadece birinin özgür ve güçlü çıkabileceği bir savaş var ortada. Oysa birlikte özgürleşir ya da birlikte köleleşiriz.

Rebecca Solnit

**TERS!NE
ÇEV!YA**

TİYATRO

BİR KADIN UYANIYOR
Boğaziçi Gösteri Sanatları
Topluluğu

Alev; 45'inde, dul, çalışıyor, iki çocuk annesi... 15'inden 45'ine, çeyiz sandığında ne sakladıysa ortaya seriyor. İlk gençliğini, evliliğini, boşanmasını, yeniden kurduğu hayatını, Alev'in ateşle imtihanını anlatıyor... Bir Kadın Uyanıyor... Ve soruyor: "Hayatı boyunca kaç kez uyanır insan?"

Yazan-Reji: Sevilay Saral

Oynayan: Aysel Yıldırım

Oyunculuk ve Hareket Yönetimi: Metin Göksel

Görüntü - Efekt: Elif Karaman

Işık: Zilan Kaki

Dekor - Kostüm: Ayşan Sönmez, Nilgün Ilgıcioğlu, Özlem Pehlivaner, Selda Durna

Müzik: Diler Özer, Feryal Öney, Ülker Uncu

Görüntü: Pınar Özkul

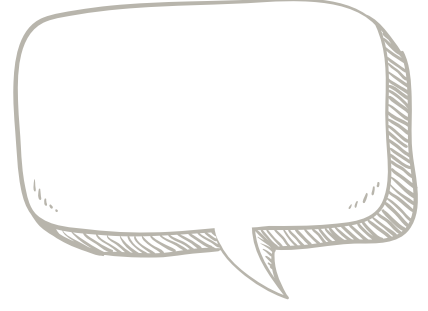

Etkinlik günü duyurulacaktır.

Odeon Pergamon Kültür Sanat Alanı

SANATÇI KONUŞMALARI

BORA ÇINAR
Tiyatro Oyuncusu

Lanford Wilson'ın kaleme aldığı, Mota Perform tarafından Türkiye'de ilk kez sahnelenen "Leydi Bright'ın Deliliği" oyununun yönetmeni ve oyuncusu Bora Çınar, oyunun sahnelenme sürecini, karşılaştıkları zorlukları ve gelecek planlarını anlatıyor.

Bora Çınar, 2000 yılında İstanbul'da doğdu. Sadri Alışık Sanat Merkezi konservatuar bölümünde iki yıl burslu tiyatro eğitimi aldı. Son iki yıldır Bergama'da, Bergama Tiyatro Festivali ile tiyatro üretimi yapıyor. Festival kapsamında 2021 yılında "Psikoz 4.48" oyununu, 2022 yılında da "Leydi Bright'ın Deliliği" oyununu sahneledi ve İstanbul'da sahnelemeye devam ediyor.

 Etkinlik tarihi Instagram'dan duyurulacaktır.
 Odeon Pergamon Kültür Sanat Alanı

— TİYATRO

ARABA MURAT, CÜMBÜR
CEMAAT: Bir Meddah Yolculuğu

- Etkinlik tarihi sosyal medyadan duyurulacaktır.
- Odeon Pergamon Kültür Sanat Alanı Biletli.

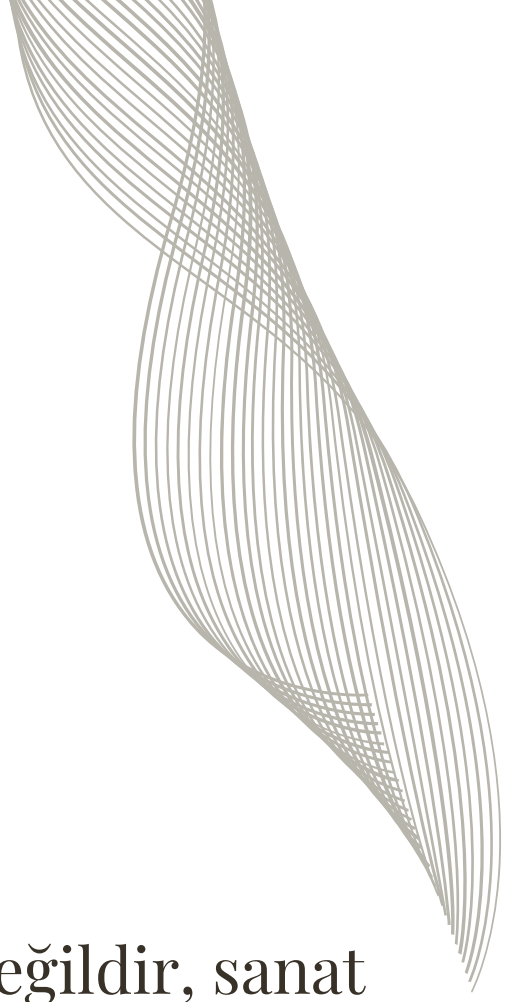
"Yüzyıllar boyunca özellikle kahvehanelerde hikayelerini anlatan ve günlük hayatta halkla iç içe olan meddahlara, günümüzde genellikle ne yazık ki sadece Ramazan ayında yapılan etkinlikler kapsamında rastlarız. "Araba Murat, Cümbür Cemaat: Bir Meddah Yolculuğu", unutulmaya yüz tutmuş bu köklü sanatı güncel bir yolculuk hikayesi aracılığıyla yeniden ele alıyor. Kadın bir meddah tarafından sunulması ve kadın karakterleri hikayesinin merkezine oturtması bakımından da erkek egemen olan meddahlık geleneğine farklı bir yorum katıyor. 1. Uluslararası Bergama Tiyatro Festivali kapsamında Türkiye'deki ilk gösterimini gerçekleştirmiş olan "Araba Murat, Cümbür Cemaat: Bir Meddah Yolculuğu", güncellenmiş haliyle Bergama'ya yeniden konuk oluyor.

Yazan-Oynayan: Neslihan Arol
Kostüm Tasarımı: Nastaran Rabbani
Fotoğraf: Ronald Spratte

Sanat sanatla ilgili deęildir, sanat
yaşamla ilgilidir. Ve bu her şeyi
özetler.

Louise Bourgeois

TERSİNE ÇEVİRİ

Avrupa Birliği tarafından
finanse edilmektedir
Funded by
the European Union

TERSİNE ÇEVİRİ, bir Avrupa Birliği projesi olan CultureCIVIC: Kültür Sanat Destek Programı tarafından finanse edilmektedir.